

Bronsåldersrösen och hållmarkstallskog

Här framför dig finns gravar från bronsåldern, högst upp på berget växer en gles hållmarkstallskog. I skogen kan du hitta fåglar som rödstjärt och trädpiplärka. I de gamla träden bor vedlevande insekter.

De stenrösen som ligger framför dig är gravar från bronsåldern, 4500–2500 år sedan. På bronsåldern såg denna plats annorlunda ut. Då gick havsnivån ungefär 20 meter högre än i dag och skogen var inte lika tät som nu.

Byggs på en bergknalle

Under bronsåldern kunde man se gravarna från långt håll i landskapet nedanför. Ofta byggdes bronsåldersrösen högst upp på ett berg för att de skulle synas väl. Det måste ha varit ett omfattande arbete att bygga ett gravröse med så mycket sten. Vanligtvis begravdes bara en person i ett röse. Man hittade en boplats från bronsåldern när man skulle bredda vägen vid den södra infarten till Kumla gårdsväg. Den låg rakt nedanför detta berg. De människor som bodde där hade dessa mäktiga rösen alldeles ovanför sig uppe på berget.

Hållmarkstallskog

Högst upp på bergen i Södertörn finner man ofta hållmarkstallskog. Här har inlandsisen skrapat av berghällarna, och efter det att isen smält har havet spolat av dem. Jordtäcket är därför tunt och växtligheten utgörs av arter som klarar torka. Gamla senvuxna tallar, det vill säga tallar som växer långsamt, är det vanligaste trädet i den glesa skogen.

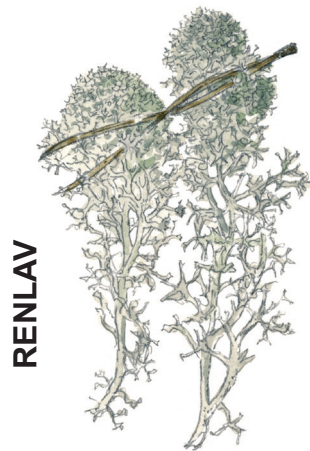
Skogsbruket har inte varit så intensivt och tallarna kan därför vara mycket gamla. Marken är täckt av lavar och en del mossor. I sprickor och sänkor, där vatten kan samlas, växer ofta odon, skvatram och vitmossor. Rödstjärt, trädpiplärka och dubbeltrast är fåglar du kan finna i hållmarkstallskogen. I flera av de gamla träden kan du hitta spår av tidigare bränder. I dessa träd lever ovanliga vedlevande insekter.

RÖDSTJÄRT

VITMOSSA

FÖNSTERLAV

Så här kan detta landskap ha sett ut under bronsåldern. Bilden visar landskapet norrut mot Eriksberg och motorvägen. Då gick vattnet högre upp så sjöarna Aspen och Mälaren var då havsvikar. Boplatserna som syns på bilden ligger på platser där man har hittat fornlämningar från bronsåldern. Exakt hur dessa boplatser såg ut vet vi inte. Detta är en tolkning av konstnären.

Vitmossa har bättre vattenabsorberande förmåga än bomull och är dessutom lite antiseptisk, den har därför bl a använts som sårkompress, under första världskriget tillverkades sådana industriellt.

Fönsterlav är en bullig renlav och används i adventsstakar men kallas då ofta för vitmossa, vilket förstås leder till förvirring. Fönsterlaven användes tidigare mellan fönstren för att den suger upp fuktighet och är dekorativ.

Alla fornlämningar är skyddade enligt kulturmiljölagen.

Långt ifrån lagom